DISCLAIMER: The translated judgements in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અહેવાલપાત્ર

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં

સિવિલ એપેલલેટ જ્યુરિસડીક્શન

સીવીલ અપીલ નં.૨૭૯૩/૨૦૧૦

સીએલપી ઇન્ડિયા પી. વી. ટી. લિમિટેડ..... અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત ઉર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડ અને બીજા. ..... સામાવાળા (ઓ)

સાથે

સીવીલ અપીલ નં. ૨૭૯૩/૨૦૧૦

ચુકાદો

એસ. રવિન્દ્ર ભટ્ટ, ન્યાયમૂર્તિ

૧. વર્તમાન ચુકાદો વીજળી અધિનિયમ, ૨૦૦૩ ની કલમ ૧૨૫ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલી બે અપીલોનો નિકાલ કરશે. એક અપીલ (સીએ ૨૯૬૯/૨૦૧૦) ગુજરાત ઉર્જા વિકાસ નિગમ લિમિટેડ દ્વારા કરવામાં આવી છે (હવે પછી, "ગુજરાત ઉર્જા" અથવા "જીયુવીએન"); બીજી (સીએ ૨૭૯૩/૨૦૧૦) સીએલપી (ઇન્ડિયા) પ્રા. લિ. દ્વારા કરવામાં આવી છે. (અગાઉ, ગુજરાત ટોરેન્ટ એનર્જી કોર્પોરેશન

લિમિટેડ; બાદમાં, ગુજરાત ટોરન્ટ એનર્જી કોર્પોરેશન લિમિટેડ, એક ઉત્પાદન કરતી કંપની, હવે પછી સામૂહિક રીતે "સીએલપી"). બંને અપીલો દ્વારા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ ફોર ઇલેક્ટ્રિસિટી (હવે પછી "એપીટીઇએલ") ના સામાન્ય આદેશને પડકારાયેલ છે.

૨. અગાઉના ગુજરાત ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ (જીઈબી) (હવે "ગુજરાત ઉર્જા") એ ૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ના રોજ સીએલપી સાથે વીજ ખરીદી કરાર ("પીપીએ") કર્યો હતો. પી. પી. એ. ની દ્રષ્ટિએ, ગુજરાત ઉર્જા એ ખરીદવાની જવાબદારી હેઠળ હતી–અને સી. એલ. પી. ૬૩૫ મેગાવોટ વીજળી પૂરી પાડવાની જવાબદારી હેઠળ હતી; કરારની મુદત ૨૦ વર્ષની હતી. વીજળી પુરવઠા અધિનિયમ, ૨, ૧૯૪૮ (ત્યારબાદ "અધિનિયમ") ની કલમ ૪૩ (એ) ની દ્રષ્ટિએ, ઉત્પાદન કરતી કંપની વીજળી બોર્ડ સાથે વીજળીના વેચાણ માટે કરાર કરી શકે છે અને વીજળીના વેચાણ માટેનો દર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચના વડે સત્તાધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે. આ કેસમાં પીપીએ પહેલાં, કેન્દ્ર સરકારે કલમ ૪૩/એ હેઠળ તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના રોજ એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું, જેમાં વીજ ઉત્પાદન કરતી કંપની દ્વારા વીજળી બોર્ડને વીજળીના વેચાણ માટે ટેરિફ નક્કી કરવા માટેના નિયંત્રણના ધોરણો, નિયમો અને શરતોને સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી. તેમાંથી એક શરત નેફ્થાનો ઉપયોગ કરતા એકમોને પ્રોત્સાહન આપવાની જોગવાઈ હતી. તા.૧૭/૦૧/૧૯૯૪ ના રોજ, તારીખ ૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના જાહેરનામામાં સુધારો નોંધ (૧) માટે પ્રદાન કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નિયત ખર્ચની વસૂલાત માટે ૬૮.૪૯% ની લક્ષ્ય ઉપલબ્ધતાથી ઉપર ઉત્પાદન માટે પ્રોત્સાહનની મર્યાદા નક્કી કરવાની હતી.

૩. પક્ષો વચ્ચે પી. પી. એ. પર હસ્તાક્ષર કર્યા પછી, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા જાહેરનામા (તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨) માં સુધારો કરીને તારીખ ૦૬/૧૧/૧૯૯૫ નું એક સુધારાનું જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. આ દ્વારા, કેન્દ્ર સરકારે જોગવાઈ કરી હતી કે નેફ્થાને બળતણ તરીકે ઉપલબ્ધ જાહેર કરવા પર કોઈ પણ ઉત્પાદક કંપનીને હવે કોઈ ડિમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહન ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં. આ જાહેરનામાના આધારે, વીજળી બોર્ડે આ જાહેરનામાનો અમલ કરવાની માંગ કરી હતી જેમાં દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે આ ઉત્પાદન કરતી કંપની ડીમ્ડ ઉત્પાદન માટે પ્રોત્સાહન મેળવવા માટે હકદાર નથી. વીજળી બોર્ડે સી. એલ. પી. ને જાણ કરતો તારીખ ૧૮/૦૪/૧૯૯૬ નો પત્ર પણ મોકલ્યો હતો, જેમાં તેણે પી. પી. એ. ના ખંડ ૭.૫.૨.૧ માં આ રીતે સુધારો કરવાની દરખાસ્ત કરી હતી કે નેફ્થાના સંદર્ભમાં ઉત્પાદનના સ્તરથી આગળ કોઈ પણ ડીમ્ડ જનરેશન સ્વીકાર્ય રહેશે નહીં. સી. એલ. પી. દરખાસ્ત સાથે સંમત ન હતી અને તેના તારીખ ૨૪/૦૪/૧૯૯૬ ના જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ નું નોટીફીકેશન લાગુ પડતું નથી. ગુજરાત ઊર્જા સી. એલ. પી. ની સ્થિતિ સાથે સહમત ન હતી અને પ્રોત્સાહનની શરતોમાં ફેરફાર અંગે તેની અગાઉની સ્થિતિને પુનરાવર્તિત કરી હતી. તા.૦૬/૧૦/૧૯૯૭ ના રોજ વિવિધ મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી, જે દરમિયાન પક્ષો વચ્ચે અનેક મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને નિર્ણયો લેવામાં આવ્યા હતા. જો કે, બેઠકની મિનીટ્સ ઓફ મીટીંગમાં તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના જાહેરનામાના સંદર્ભમાં પ્રતિબંધિત પ્રોત્સાહનના મુદ્દા પર કોઈ નિર્ણય નોંધવામાં આવ્યો ન હતો. કેટલાક વધુ પત્રવ્યવહાર અને બેઠકો થઈ હતી, જે જોકે, બંને પક્ષોના સંદર્ભમાં કોઈ પરિણામ તરફ દોરી શકી ન હતી કે બન્ને પક્ષો એ સ્વીકારવું કે પ્રોત્સાહન નવેમ્બર, ૧૯૯૫ ના જાહેરનામાની શરતો મુજબ ચૂકવવાપાત્ર

હતું. આખરે, ડિસેમ્બર ૧૯૯૭ થી અમલમાં આવતા, સી. એલ. પી. એ ગુજરાત ઉર્જાને પૂરી પાડવામાં આવતી વીજળી માટે બિલિંગ કરવાનું શરૂ કર્યું, જેમાં પ્રોત્સાહન (સુધારેલા જાહેરનામાની અવગણના) નો સમાવેશ થાય છે; ગુજરાત ઉર્જાએ જૂન, ૧૯૯૮ થી ૨૦૦૦ સુધી ડિમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહન ચૂકવવાનું ચાલુ રાખ્યું.

૪. કેન્દ્રીય ઊર્જા મંત્રાલયે એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું (તારીખ 09.06.1998) જેમાં સંચાલનના ધોરણો પર નફાની સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી; સ્ટેશન હીટ રેટ, સહાયક વપરાશ અને ગૌણ બળતણ વપરાશ જેવા કેટલાક ઘટકોને દૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને પ્રોત્સાહનો પર આવકવેરાને હવે મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી (ટેરિફમાં પાસ થ્રુ તરીકે). એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે આ સંભવિત કામગીરી હતી અને તે વીજ ખરીદી કરારોને લાગુ પડશે જે પક્ષો દ્વારા તા.૦૯/૦૬/૧૯૯૮ દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા ન હતા અને વિતરિત કરવામાં આવ્યા ન હતા. લાંબા સમય સુધી, ગુજરાત ઉર્જા દ્વારા સી. એલ. પી. ને તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના જાહેરનામાની અવગણના કરીને પ્રોત્સાહન આપવાનું ચાલુ રાખ્યું. તા.૦૫/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ, સી. એલ. પી. અને ગુજરાત ઉર્જાએ ટેરિફ ઘટાડવા માટે સી. એલ. પી. દ્વારા આપવામાં આવતી છૂટછાટોને સામેલ કરવા માટે પીપીએમાં સુધારો કરીને પૂરક કરાર કર્યો હતો. તારીખ ૦૫/૧૨/૨૦૦૩ ના પૂરક કરારના અમલને અનુસરીને, ગુજરાત ઉર્જાએ સી. એલ. પી. ને એક પત્ર બહાર પાડ્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે તમામ બાકી મુદ્દાઓ સંપૂર્ણપણે અને આખરે ઉકેલાઈ ગયા છે. ગુજરાત ઉર્જાએ તા.૦૫/૧૨/૨૦૦૩ થી ૨૩/૦૨/૨૦૦૫ સુધી ડીમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહન ચૂકવવાનું ચાલુ રાખ્યું. ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૫ માં ડીમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહનના આધારે કરવામાં આવેલી વધારાની

ચૂકવણીની વસૂલાતના મુદ્દાની તપાસ કરવા માટે એક ઉચ્ચ સ્તરીય સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. તે સમિતિના અહેવાલની પ્રાપ્તિએ ગુજરાત ઉર્જાને ગુજરાત વિદ્યુત નિયામક આયોગ ("જીઈઆરસી") સમક્ષ કાયદાની કલમ ૮૬ (૧) (એફ) હેઠળ સીએલપી માંથી રકમની વસૂલાત માટે અરજી નં.૮૭૪/૨૦૦૬ દાખલ કરવા માટે પ્રેરિત કરી હતી, જેમાં ૧૯૯૭–૯૮ થી ૨૦૦૫–૦૬ સુધીના સમયગાળા દરમિયાન સીએલપીને ચૂકવવામાં આવેલા ડીમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહનની વસૂલાતનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો.

૫. સી.એલ.પી. એ ગુજરાત ઉર્જાની અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે એસ્ટોપલના સિદ્ધાંતો વસૂલાતને બાકાત રાખે છે; કે કોઈ પણ સંજોગોમાં, પક્ષો પી. પી. એ. ની શરતોમાં ફેરફાર કરવા માટે સંમત થયા ન હતા અને અગાઉના પત્રવ્યવહારથી પુરાવો મળે છે કે આ બાબત બંધ કરવામાં આવી હતી, જેનો અર્થ એ થયો કે ગુજરાત ઉર્જા કોઈ પણ કહેવાતી વધારાની રકમની વસૂલાતનો દાવો કરી શકતી નથી. જીઈઆરસીએ તેના આદેશ દ્વારા જણાવ્યું હતું કે નોંધ ૨ (તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના દ્વારા રજૂ કરાયેલ) પ્રોજેક્ટને લાગુ પડે છે અને આમ ડીમ્ડ જનરેશન પ્રોત્સાહન સીએલપીને ચૂકવવાપાત્ર નથી. જો કે, તેણે અરજી દાખલ કરવાની તારીખ પહેલાં માત્ર ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે વસૂલાતની મંજૂરી આપી હતી: તા.૧૪/૦૯/૨૦૦૨ પહેલાંના સમયગાળા માટેની વસૂલાત સમય–પ્રતિબંધિત હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.

૬. સેકન્ડ અપીલ, કે જે સીએલપી લિમિટેડ દ્વારા સીએ ૨૭૯૩/૨૦૧૦, એ. પી. ટી. ઈ. એલ. ના વિવાદિત આદેશ પર સવાલ ઉઠાવે છે, જેણે ડીમ્ડ લોન ઘટક પર વ્યાજ માટેના તેના દાવાના અસ્વીકારને સમર્થન આપ્યું હતું.

૭. જ્યાં સુધી આ અપીલની વાત છે ત્યાં સુધી હકીકતો એ છે કે તા.૦૫/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ પક્ષો વચ્ચે પૂરક કરાર કરવામાં આવ્યો હતો. પૂરક કરારની કલમ ૪.૬ ની દ્રષ્ટિએ, પીપીએ ની તારીખ ૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ની મૂળ કલમ ૭.૫.૧૪ (એ) ને બદલવામાં આવી હતી *(ફૂટનોટ – (૧) ૧. અવેજી શબ્દ, એટલે કે નવી કલમ ૭.૫.૧૪ (એ) નીચે પ્રમાણે વાંચેલ છેઃ*

"બંને પક્ષો એ તા.૦૧/૦૭/૨૦૦૩ થી અને તા.૩૧/૧૨/૨૦૦૯ સુધી દર વર્ષે ૧૪% ના દરે "પોતાની મૂડીની કિંમત" ના રૂપમાં મૂડી ખર્ચ અને ખર્ચની ચુકવણીના ભથ્થાને પહોંચી વળવા માટે "પોતાની મૂડી" તરીકે રૂ૫૩.૯૦ કરોડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત રકમ પર ઉપરોક્ત તારીખ પછી કોઈ પણ પ્રકારની ચુકવણી થશે નહીં.) સીએલપીએ જણાવ્યું હતું કે રકમ, કે જે ₹૫૩.૯૦ કરોડ હકીકતમાં લોન તરીકે બાકી હતા. જો તેને લોન માનવામાં આવતી હોય, તો લોનના સમયગાળા દરમિયાન મૂળ રકમની પ્રમાણભૂત ચુકવણીના આધારે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર હતું, મતલબ કે લોન સ્થિર રહેશે નહીં. આ સંબંધમાં, સી. એલ. પી. એ તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના જાહેરનામાની કલમ ૧.૫ પર આધાર રાખ્યો હતો *(ફૂટનોટ – (૨) ૨. કલમ ૧.૫ નીચે પ્રમાણે વાંચેલ છેઃ*

"૧.૫ .....(અ) સત્તામંડળ દ્વારા મંજૂર કરાયેલ નાણાકીય પેકેજ અનુસાર લોનની મૂડી પરના વ્યાજની ગણતરી બાકી લોન પર કરવામાં આવશે, જેમાં

ચુકવણીના સમયપત્રકનો સમાવેશ થાય છે.") અનુસૂચિ VII કલમ ૭.૫.૧૦ દ્વારા તા. ૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ના પીપીએ એ "લોન મૂડી પરના વ્યાજ" ને નીચેની શરતોમાં વ્યાખ્યાયિત કર્યું છેઃ

"૭.૫.૧૦:લોન કેપિટલ પરનું વ્યાજ એટલે બેંક ચાર્જ સાથે વ્યાજની તમામ ચુકવણી અને જી. ટી. ઇ. સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી બાકી લોન પર વાર્ષિક ચૂકવવામાં આવતા તમામ સંબંધિત નાણાકીય ખર્ચનો સરવાળો, લાગુ પડતા નિયત ચાર્જ માટે પખવાડિયાના પ્રથમ દિવસે ચલણમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે, જેમાં તે પરસ્પર સંમત સ્રોત પાસેથી મેળવેલા તે દિવસે પ્રવર્તમાન બેંકના વેચાણ દરે વિનિમય દરનો ઉપયોગ કરીને ચૂકવવાપાત્ર હોય છે.

૮. સીઇઆરસી ટેરિફ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૧ કે જે "લોન મૂડી પર વ્યાજ" પ્રદાન કરે છે [કલમ ૨.૭ (એ)] અને સીઇઆરસી ટેરિફ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૪ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

તે નીચે દર્શાવેલ છેઃ

"૨.૭ (એ) લોન મૂડી પરનું વ્યાજ

લોનની મૂડી પરના વ્યાજની ગણતરી બાકી લોન પર કરવામાં આવશે, જેમાં સત્તામંડળ અથવા યોગ્ય સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા મંજૂર કરાયેલ નાણાકીય પેકેજ મુજબ ચુકવણીની સમયમર્યાદાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

૯. સીઇઆરસી ટેરિફ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૪ અન્ય બાબતોની સાથે નીચે મુજબ પ્રદાન કરે છેઃ

"૨૦. ડેબ્ટ – ઈક્વિટી ગુણોત્તરઃ(૧) અન્ય ઉત્પાદન કેન્દ્રોના કિસ્સામાં, જે તા.૦૧/૦૪/૨૦૦૪ ના રોજ અથવા પછી વ્યાપારી કામગીરી હેઠળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, વેપારી કામગીરીની તારીખે ડેટ–ઈક્વિટી રેશિયો ૭૦:૩૦ ટેરિફ નક્કી કરવા માટે હોવો જોઈએઃ જ્યાં કાર્યરત ઈક્વિટી ૩૦% કરતા વધારે હોય, ત્યાં ટેરિફ નક્કી કરવા માટે ઈક્વિટીની રકમ ૩૦% સુધી મર્યાદિત રહેશે અને બાકીની રકમને પ્રમાણભૂત લોન તરીકે ગણવામાં આવશે.

જો કે ઉત્પાદન કેન્દ્રના કિસ્સામાં જ્યાં કાર્યરત વાસ્તવિક ઈક્વિટી ૩૦% કરતા ઓછી હોય, તો વાસ્તવિક દેવું અને ઈક્વિટી ટેરિફના નિર્ધારણ માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

(૨) કલમ (૧) અનુસાર મેળવેલ ડેબ્ટ અને ઈક્વિટીની રકમનો ઉપયોગ લોન પરના વ્યાજની ગણતરી, ઈક્વિટી પર વળતર, અવમૂલ્યન સામે એડવાન્સ અને વિદેશી વિનિમય દરમાં ફેરફાર માટે કરવામાં આવશે.

૧૦. ગુજરાત ઉર્જાએ આ દાવાનો વિરોધ કર્યો હતો. ચુકાદો આપ્યા પછી, જીઈઆરસીએ કલમના સાદા વાંચન પર સીએલપીની દલીલને નકારી કાઢી હતી, એમ કહીને કે પૂરક કરારમાં પ્રથમ વખત, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કરારમાં પણ ₹૫૩.૯ કરોડને પોતાની મૂડી તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી હતી, જેના માટે પોતાની મૂડી @૧૪% નો ખર્ચ પસાર થવાનો હતો. આવી માન્યતા માટેની અસરકારક તારીખ ૦૧/૦૭/૨૦૦૩ થી ૩૧/૦૩/૨૦૦૯ હતી અને તે તારીખ પછી કોઈ રકમ બાકી નહોતી અને વ્યાજ તરીકે ચૂકવવાપાત્ર નહોતી. એવું ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આ શરત એક નિર્ધારિત સમયગાળા માટે વાર્ષિક પોતાની મૂડી @૧૪% ની કિંમતની સારવાર માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી હદ સુધી સંપૂર્ણ સોદાની રચના કરે છે. સમજૂતીને સંભવિત કામગીરી આપવાની હતી અને આપવામાં આવી હતી. આ

અગાઉના સમયગાળા એટલે કે ડિસેમ્બર ૧૯૯૭ માટે ગુજરાત ઉર્જાની કોઈપણ જવાબદારીને બાકાત રાખે છે. એવું પણ માનવામાં આવ્યું હતું કે ૨૦૧૦ માં કરવામાં આવેલા દાવાને ત્રણ વર્ષના સમયગાળા પછી વ્યાજની કોઈપણ રકમ માટે માંગવામાં આવેલી હદ સુધી નોંધપાત્ર રીતે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. સીએલપીએ અન્ય એક મુદ્દા પર દાવો કર્યો હતો, કે જે જુલાઈ ૨૦૦૦ થી ૩૦/૦૬/૨૦૦૩ સુધી વાર્ષિક ₹૧૪.૪૮ કરોડ @૧૬% પર વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર હતું. પૂરક કરારની દ્રષ્ટિએ, શરતમાં ખાસ જણાવ્યું હતું કે જી. પી. ઈ. સી. (એટલે કે સીએલસી) એ ધિરાણકર્તાઓ દ્વારા લોનની અછત અને વિતરણને પૂર્ણ કરવા માટે તેના આંતરિક સંચયમાંથી ₹૧૪,૪૮,૪૦,૮૩૧/– ની રકમ ફાળવેલ હતી, જે જુલાઈ ૨૦૦૦ થી તા.૩૦/૦૬/૨૦૧૨ સુધી વાર્ષિક આ રકમ પર @૧૬% વ્યાજ ચુકવણી કરવાની મંજૂરી આપવા સંમત થયા હતા. ગુજરાત ઉર્જાએ જણાવ્યું હતું કે આ વ્યાજ ઘટતા બાકીના મુદ્દલની શરતે ચૂકવવાપાત્ર હતું, વ્યાજની બુલેટ ચુકવણી તરીકે નહીં.

૧૨. સી. ઈ. આર. સી. એ ચુકાદો આપ્યો હતો કે તે તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે પક્ષો ઉપરોક્ત દર @૧૬% ઉપરોક્ત રકમ પર, એટલે કે ₹ ૧૪.૪૮ કરોડ પર વ્યાજની મંજૂરી આપવા સંમત થયા હતા. તેથી, ગુજરાત ઊર્જા એવી દલીલ કરી શક્યું ન હતું કે બાકીની રકમ પર રિડ્યુસીંગ બેલેન્સ પદ્ધતિ અનુસાર વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર છે અને બુલેટ ચુકવણી પદ્ધતિ પર વ્યાજની ચુકવણીને મંજૂરી નથી. આયોગ, એટલે કે જીઈઆરસીએ નોંધ્યું હતું કે વૈધાનિક સૂચના, એટલે કે તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના જાહેરનામાની કલમ ૧.૫ એ પી. પી. એ. ની તારીખ ૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ની અનુસૂચિ VII માં કલમ ૭.૫.૧૦ ના

સંદર્ભમાં બુલેટની ચુકવણી માટે વ્યાજની ગણતરી પર પ્રતિબંધ મૂક્યો ન હતો, વિષય વસ્તુ અથવા તેની સામગ્રીને લોન માનવામાં આવી હતી. આ બીજા પાસા પર, તેથી, પૂરક કરારમાં સમાવિષ્ટ કરારની શરતોને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ₹૧૪.૪૮ કરોડ પર વાર્ષિક ૧૬% વ્યાજને બુલેટ ચુકવણી તરીકે નિર્દેશિત કરવામાં આવી હતી.

૧૩. સી. એલ. પી. લિમિટેડ જી. ઈ. આર. સી. ના આદેશના તે ભાગથી વ્યથિત હતી, જેણે ૨૦૦૩ ના સમયગાળા પહેલાંના ડીમ્ડ લોન ઘટક પરના તેના દાવાને નકારી કાઢ્યો હતો. તેણે એ. પી. ટી. ઈ. એલ. (અપીલ નં.૪૪/૨૦૦૯) ને અપીલ કરી હતી. એ. પી. ટી. ઈ. એલ. એ જી. ઈ. આર. સી. ના નિર્ણય સાથે સંમતિ દર્શાવી હતી અને એવું માન્યું હતું કે પૂરક કરારની કલમ ૭.૫.૧૪(એ) ગુજરાત ઉર્જાને ડીમ્ડ લોન તરીકે ગણવામાં આવતા ઇક્વિટી ભાગ, પર ડીમ્ડ લોન ઘટક એટલે કે તા.૦૧/૦૭/૨૦૦૩ પહેલાંના કોઈપણ સમયગાળા માટે ₹ ૫૩.૯ કરોડ, પર ચૂકવેલ વ્યાજ પરત કરવાની ફરજ પાડતી નથી. તેથી, સીએલપીની અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેથી, તેણે ઉપરોક્ત તારણો પર આ અદાલતમાં અપીલ કરી છે.

વિશ્લેષણ અને તારણો

૧૪. વીજળી (પુરવઠા) અધિનિયમ, ૧૯૪૮ (ત્યારબાદ "પુરવઠા અધિનિયમ") ની કલમ ૪૩/એ નીચે મુજબ વાંચેલ છેઃ

"૪૩/એ. જનરેટિંગ કંપની દ્વારા વીજળીના વેચાણ માટે નિયમો, શરતો અને ટેરિફ.–

(૧) જનરેટિંગ કંપની તેના દ્વારા પેદા થતી વીજળીના વેચાણ માટે નીચેનાઓ સાથે કરાર કરી શકે છે –

(ક) જે રાજ્યમાં કંપનીની માલિકીનું અથવા સંચાલિત ઉત્પાદન કેન્દ્ર આવેલું છે તે રાજ્ય અથવા કોઈપણ રાજ્ય માટે રચાયેલ બોર્ડ સાથે;

(બી) કલમ ૧૫/એની પેટા–કલમ (૩) ને અનુસરીને તેની પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી રહેલા અન્ય કોઈ પણ રાજ્ય માટે રચાયેલ બોર્ડ સાથે; અને

(સી) સક્ષમ સરકાર અથવા સરકારોની સંમતિ સાથે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સાથે.

(૨) ઉત્પાદન કરતી કંપની દ્વારા બોર્ડને વીજળીના વેચાણ માટેનો દર સત્તામંડળ દ્વારા નિર્ધારિત કામગીરી અને પ્લાન્ટ લોડ ફેક્ટર સંબંધિત ધોરણો અનુસાર અને અવમૂલ્યન અને વાજબી વળતરના દર અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવા અન્ય પરિબળો અનુસાર નક્કી કરવામાં આવશેઃ

પરંતુ કેન્દ્ર સરકારની સંપૂર્ણ અથવા આંશિક માલિકીની જનરેટિંગ કંપનીના સંદર્ભમાં અને એક અથવા વધુ રાજ્ય સરકારોની સંપૂર્ણ અથવા આંશિક માલિકીની જનરેટિંગ કંપનીના સંદર્ભમાં, આવા વેચાણ માટેની શરતો અને ટેરિફ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવાં હશે, જે સમયાંતરે સંબંધિત સરકાર અથવા સરકારો દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે.

૧૫. શરૂઆતમાં, તે નોંધપાત્ર છે કે આ મુદ્દે, ૧૯૯૮ થી ૨૦૦૫ સુધીના સમયગાળા માટે સી. એલ. પી. ને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ ગુજરાત ઉર્જા દ્વારા ખરેખર ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં વધારે હતી કે કેમ, જી. ઈ. આર. સી. અને એ. પી. ટી. ઈ. એલ. ના તારણો

સહવર્તી છે. આ અદાલત અપીલ સમીક્ષાની બાંહેધરી આપવા માટે કોઈપણ ગેરવ્યાજબિતા અથવા ભૌતિક પરિબળોની અવગણના કરતું નથી. તેમ છતાં, કોર્ટ આ પાસા પર કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે વ્યવહાર કરવાનું ચાલુ રાખશે. ગુજરાત ઉર્જા દલીલ કરે છે કે સમવર્તી તારણો, જે હદ સુધી તેઓ વર્ષ ૨૦૦૨ સુધીના સમયગાળા સુધી રિફંડને મર્યાદિત કરે છે તે ખોટી છે, કારણ કે અસરકારક રીતે સી. એલ. પી. ને અન્યાયી રીતે સમૃદ્ધ કરવામાં આવી છે. ગુજરાત ઉર્જા માટે વિદ્વાન વકીલ, શ્રી સી.એ. સુંદરમે દલીલ કરી હતી કે એકવાર જીઈઆરસીને વર્ષ ૧૯૯૨ ના ટેરિફ ઓર્ડરના વાંચન અને અર્થઘટન પર (તારીખ ૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના દ્વારા સુધારેલ) જાણવા મળ્યું કે જ્યારે પક્ષોએ પીપીએ (તા.૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ના રોજ) કરેલ ત્યારે, કાયદાકીય બાબત તરીકે જે રીતે વિચાર્યું હતું તે રીતે પ્રોત્સાહનની ચૂકવણી કરી શકાતી નથી; પરિણામે, કાયદાકીય તેમજ ઇક્વિટી બંનેમાં, સીએલપી તે રકમ માટે હકદાર ન હતી ત્યારથી સમગ્ર વધારાની રકમ પરત કરવાની જવાબદારી હેઠળ હતી.

૧૬. મર્યાદાના પ્રશ્ન પર, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે દલીલ કરી હતી કે હરિ શંકર સિંઘાનિયા વિરુદ્ધ ગૌર હરિ સિંઘાનિયા *(ફૂટનોટ – (૩). (૨૦૦૬) ૪ એસસીસી ૬૫૮)* અને શ્રી રામ મિલ્સ લિ. વિ. યુટિલિટી પ્રિમાઇસીસ લિમિટેડ *(ફૂટનોટ – (૪) (૨૦૦૭) ૪ એસસીસી ૫૯૯)* માં આ અદાલતના નિર્ણયોનું પાલન ન કરવામાં એ. પી. ટી. ઈ. એલ. દ્વારા, એ ધ્યાન રાખવામાં કે આ મુદ્દાને સમય મર્બાયાદાનો બાધ ન હતો, કાયદામાં ભૂલ કરી હતી. વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આ પ્રશ્ન પક્ષોનું ધ્યાન આકર્ષિત કરી રહ્યો છે અને સીએલપી એ હકીકતથી વાકેફ હતા કે કેન્દ્રીય વીજળી સત્તામંડળ અને કેન્દ્ર સરકારે આ પાસા પર નિર્ણયો લીધા છે. વધુમાં, કાયદાની

બાબત તરીકે, સુધારાના કારણે, જાહેરનામામાં (તારીખ ૦૬/૧૧/૧૯૯૫), સીએલપી હવે લાગુ ન હોય તેવી પ્રોત્સાહન નીતિના આધારે વધુ ટેરિફનો કાયદેસર દાવો કરી શક્યું ન હોત. તેથી, જે રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી તે ઉપરોક્ત સુધારાને અનુરૂપ ન હતી, તેને સંપૂર્ણ રીતે પરત કરવી પડી હતી.

૧૭. સીએલપી વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સાજન પૂવય્યા દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, નીચે આપેલા બંને સત્તાવાળાઓએ પીપીએની શરતોના તેમના અર્થઘટન, તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ની સૂચના અને તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના સુધારામાં ભૂલ કરી છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સી. એલ. પી. નું જનરેશન સ્ટેશન ગેસ આધારિત છે અને નેફ્થા આધારિત નથી. તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના માત્ર ૧૦૦% નેફ્થા આધારિત સ્ટેશનોને લાગુ પડે છે અને સીએલપી જેવા ગેસ આધારિત સ્ટેશનોને લાગુ પડતી નથી, જ્યાં ગેસ ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે નેફ્થાનો ઉપયોગ ગૌણ બળતણ તરીકે થતો હતો. સૂચનામાં વપરાયેલ અભિવ્યક્તિ "નેફ્થા આધારિત સ્ટેશન" એ કલાનો શબ્દ છે; તે માત્ર પ્લાન્ટની ભૌતિક લાક્ષણિકતાને સંદર્ભિત કરે છે અને ઉપયોગમાં લેવાતા બળતણની પ્રકૃતિને નહીં. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સુધારેલી સૂચના પોતે જ ગેસ આધારિત સ્ટેશનો અને નેફ્થા આધારિત સ્ટેશનો વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવે છે. પી. પી. એ. ની દ્રષ્ટિએ સી. એલ. પી. નો પ્લાન્ટ ગેસ આધારિત છે, નેફ્થા આધારિત નથી. તેથી, તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના તેના પ્લાન્ટને લાગુ પડશે નહીં. ઉપરાંત, વકીલે વિનંતી કરી હતી કે પીપીએ તા.૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યું હોવાથી, તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સુધારા સૂચના પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલા

પીપીએ પર લાગુ થશે નહીં, કારણ કે તેની સંભવિત અસર છે. અંતે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કાયદામાં ફેરફારને લગતી પી. પી. એ. ની કલમ ૬.૫ તારીખ ૦૩/૦૨/૧૯૯૪ સ્પષ્ટીકરણાત્મક છે. તે કાયદામાં ફેરફાર માટે જી. પી. ઈ. સી. ના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે માત્ર અગાઉના ભાગ સાથે વ્યવહાર કરે છે. કલમ ૬.૫ માં ઉલ્લેખિત "કાયદામાં ફેરફાર" એ તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ની સૂચનામાં સુધારાને આવરી લે છે. તેથી, તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના સુધારાના જાહેરનામાથી થતી નાણાકીય મુશ્કેલીઓને સીએલપી ની તરફેણમાં વળતર આપવું પડશે.

૧૮. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના સુધારેલા જાહેરનામાની નોંધ (૨) સ્પષ્ટ રીતે જણાવે છે કે તે ફક્ત નેફ્થા આધારિત સ્ટેશનોને જ લાગુ પડે છે, જેમના માટે ઉત્પાદન પ્રોત્સાહન લાગુ પડતું નથી. તેથી, સી. એલ. પી. જેવા ગેસ આધારિત એકમો સ્પષ્ટપણે નોંધ (૨) દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યા ન હતા કારણ કે તેઓ માત્ર વૈકલ્પિક બળતણ અથવા વૈકલ્પિક બળતણ તરીકે નેફ્થાનો ઉપયોગ કરતા હતા. તેથી, જી. ઈ. આર. સી. અને એ. પી. ટી. ઈ. એલ. દ્વારા જે તારણો આપવામાં આવ્યા છે કે નેફ્થા બેઝ્ડ સ્ટેશન એવા છે જે નેફ્થાને બળતણ તરીકે પણ ચલાવવા માટે સક્ષમ છે, અને તેનો અર્થ એ નથી કે જે ફક્ત નેફ્થાને જ ચલાવવા માટે સક્ષમ છે, તે ખોટું છે.

૧૯. પક્ષોની રજૂઆતો તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ અને તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ના બે સૂચનોના સંદર્ભમાં છે. આ જાહેરનામા પુરવઠા કાયદાની કલમ ૪૩ (એ) હેઠળ હતી. સંમતિથી, આ સૂચનાઓ વૈધાનિક છે અને પક્ષો માટે બંધનકર્તા છે. ઉત્પાદન કરતી

કંપની અને વીજળીના ખરીદદાર વચ્ચેનો કોઈપણ પી. પી. એ. આવી વૈધાનિક સૂચનાઓને આધિન છે; જ્યાં સુધી તેઓ ટેરિફની બાબતો સાથે સંબંધિત હોય ત્યાં સુધી કરાર દ્વારા પક્ષો વૈધાનિક જોગવાઈઓ અથવા આવી સૂચનાઓને ઓવરરાઇડ કરી શકતા નથી.

૨૦. તેથી, પી. પી. એ. હેઠળ પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓને વૈધાનિક જોગવાઈઓને આધિન વાંચવી પડશે. પી. પી. એ. ની જોગવાઈઓ, જો તે વૈધાનિક જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હોય, તો તેને લાગુ કરી શકાતી નથી. તા.૦૩/૦૨/૧૯૯૪ ના પી.પી.એ ની દ્રષ્ટિએ, "ઇંધણ" ને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવેલ છેઃ

"ઇંધણ કુદરતી ગેસ અને/અથવા ગુજરાત ટોરેન્ટ ઇલેક્ટ્રિસિટી કંપની (જીટીઈસી) (હવે સીએલપી) દ્વારા વીજળી ઉત્પન્ન કરવા માટે પાવર સ્ટેશનમાં ઉપયોગ કરવા માટે પસંદ કરેલ કોઈપણ પ્રવાહી ઇંધણ"

'ઇંધણ વ્યવસ્થાપન' ની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ છેઃ

"ઇંધણ વ્યવસ્થાપનઃ– જી. ટી. ઇ. સી. નું પાવર સ્ટેશન બળતણ તરીકે કુદરતી ગેસ અને પ્રવાહી બળતણનો ઉપયોગ કરવા માટે રચાયેલ છે. જી. ટી. ઇ. સી. સમયાંતરે પરિસ્થિતિને આધારે શ્રેષ્ઠ આર્થિક રીતે ગેસ અને અન્ય ઇંધણની પસંદગી અને ઉપયોગ અને પ્રમાણ નક્કી કરશે.

૨૧. વૈકલ્પિક ઇંધણનો પ્રકાર અને તેનો લાંબા ગાળાનો ખરીદી કરાર સીએલપી અને ગુજરાત ઉર્જા દ્વારા સંયુક્ત રીતે નક્કી કરી શકાય છે. જ્યારે સી. એલ. પી. દ્વારા વૈકલ્પિક ઇંધણનો ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે તેની કિંમત અનુસૂચી VII (પી. પી.

એ. ની) માં વ્યાખ્યાયિત ચલ ખર્ચની ગણતરી માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે. પી. પી. એ. માટે અનુસૂચિ VII ની કલમ ૭.૧ અને કલમ ૭.૪ સુસંગત છે *(ફૂટનોટ – (૫) ૫. સગવડતા માટે, તેઓ નીચે પ્રમાણે સુયોજિત થયેલ છેઃ*

"૭.૧ ટેરિફ જીઈબી સામાન્ય રીતે ભારત સરકારના જાહેરનામા નં.એસઓ ૨૫૧ (ઈ) તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના આધારે જીટીઈસી પાસેથી વીજળી ખરીદશે.૩૦–૩–1992.આ કરારની શરતો દરમિયાન કોઈપણ વર્ષમાં ચોખ્ખી ઉપલબ્ધતા માટે પ્રથમ ૬૦૦૦ કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ (એટલે કે ૬૮.૫ પીએલએફ) માટે ટેરિફ એ(અ) નિયત ચાર્જ અને (બ) ચલ ચાર્જ નો સરવાળો રહેશે.કોઈપણ વર્ષમાં ૬૮.૪% પી. એલ. એફ. થી વધુ વાસ્તવિક અને માનવામાં આવતી ઉત્પાદનની તમામ ઊર્જા માટે, જી. ઈ. બી. દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર ટેરિફ (એ) નીચે વર્ણવેલ પ્રોત્સાહન અને (બી) ચલ ચાર્જનો સરવાળો હશે.ઊર્જા અથવા ક્ષમતાના વેચાણ પર અથવા તેનાથી સંબંધિત કોઈપણ કર અથવા કરચોરી જીઈબી દ્વારા ટેરિફની ઉપર અને ઉપર ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.

.....

૭.૪ પ્રોત્સાહન : કોઈપણ પખવાડિયાના સંદર્ભમાં ઉપર ૭.૧ માં ઉલ્લેખિત પ્રોત્સાહન, ઉપરોક્ત સૂચના નં.એસઓ ૨૫૧ (ઈ) માં તારીખ ૧૭/૦૧/૧૯૯૪ ના સુધારા અનુસાર, કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ (એટલે કે ૬૮.૫% પીએલએફ) દીઠ ૬૦૦૦ કલાકના માનક સ્તરથી ઉપરના ઉત્પાદનમાં દરેક ૧% વધારા માટે ૦.૫૭૫% ના દરે ઇક્વિટી પર વધારાના વળતરના સ્વરૂપમાં હશે..") પહેલા હેઠળ, ગુજરાત ઉર્જાને કેન્દ્ર સરકારના તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના જાહેરનામાના આધારે સીએલપી પાસેથી વીજળી ખરીદવી પડી હતી. તેમાં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે પ્રથમ ૬૦૦૦ કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ (૬૮.૫% – પીએલએફ એટલે કે પ્લાન્ટ લોડ ફેક્ટર) માટે

ટેરિફ એ કોઈપણ વર્ષમાં ચોખ્ખી ઉપલબ્ધતા (એ) નિશ્ચિત ચાર્જ અને (બી) ચલ ચાર્જ (એટલે કે તે શરતો જે કલમ ૭.૨ અને ૭.૩ દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે) નો સરવાળો હોવો જોઈએ. ૬૮.૫% થી વધુ વાસ્તવિક અને ડીમ્ડ ઉત્પાદનની તમામ વધારાની ઊર્જા માટે, ચૂકવવાપાત્ર ટેરિફ (એ) પ્રોત્સાહન અને (બી) ચલ ચાર્જનો સરવાળો હોવો જોઈએ. કલમ ૭.૪ ની જોગવાઈ પ્રોત્સાહન માટે કરવામાં આવી હતી, જે સૂચના એસ.ઓ. ૨૫૧(ઈ), તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ (૧૭/૦૧/૧૯૯૪ પર સુધારેલ) અનુસાર કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ (એટલે કે ૬૮.૫% પીએલએફ) દીઠ ૬૦૦૦ કલાકના પ્રમાણભૂત સ્તરથી ઉપરની પેઢીમાં દરેક ૧% વૃદ્ધિ માટે @૦.૫૭૫% હોવી જોઈએ.

૨૨. સી. એલ. પી. ની દલીલ કે તેનું એકમ અનિવાર્યપણે ગેસ આધારિત હતું અને નેફ્થા આધારિત એકમની વ્યાખ્યાનો અર્થ ફક્ત તે એકમ હતો જે સંપૂર્ણપણે બળતણ તરીકે નેફ્થા પર નિર્ભર હતું, અથવા જે અમારા મતે ઓછામાં ઓછું ૫૦% ની હદ સુધી નેફ્થાનો ઉપયોગ કરે છે, જે સાચું નથી.

૨૩. ઇન્ડિયા થર્મલ પાવર લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય અને બીજા *(ફૂટનોટ – (૬) (૨૦૦૦) ૩ એસ. સી. સી. ૩૭૯, જ્યાં તે ચોક્કસપણે ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે:*

"કલમ ૪૩ વીજળી બોર્ડને સંમત થઈ શકે તેવી શરતો પર વીજળીની ખરીદી માટેની વ્યવસ્થા કરવાની સત્તા આપે છે. કલમ ૪૩–એ (૧) એ જોગવાઈ કરે છે કે ઉત્પાદન કરતી કંપની તેના દ્વારા પેદા થતી વીજળીના વેચાણ માટે વીજળી બોર્ડ સાથે કરાર કરી

શકે છે. ઉત્પાદન કરતી કંપની દ્વારા બોર્ડને વીજળીના વેચાણ માટે ટેરિફના નિર્ધારણના સંદર્ભમાં, કલમ ૪૩ (૧) (૨) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ટેરિફ સત્તાધિકારી દ્વારા નિર્ધારિત કામગીરી અને પ્લાન્ટ લોડ પરિબળ સંબંધિત ધોરણો અનુસાર અને અવમૂલ્યન અને વાજબી વળતરના દર અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવા અન્ય પરિબળો અનુસાર નક્કી કરવામાં આવશે. આ જોગવાઈઓ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે કરાર એવી શરતો પર હોઈ શકે છે કે જે પક્ષો દ્વારા સંમત થઈ શકે, સિવાય કે કલમ ૪૩–એ (૨) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓ અનુસાર ટેરિફ નક્કી કરવામાં આવે. માત્ર એટલા માટે કે કરાર એ કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિનિયમિત શક્તિનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવે છે જે પોતે કરારને વૈધાનિક કરાર નો દરજ્જો આપી શકતો નથી. જો નિયત નિયમો અને શરતો ધરાવતા કરારમાં પ્રવેશ કરવો એ કાયદા હેઠળ આવશ્યક છે, તો તે કરાર વૈધાનિક કરાર બની જાય છે. જો કોઈ કરારમાં અમુક નિયમો અને શરતોનો સમાવેશ થાય છે જે વૈધાનિક છે તો તે હદ સુધી ઉપરોક્ત કરાર વૈધાનિક છે. કરારમાં અમુક અન્ય નિયમો અને શરતો હોઈ શકે છે જે વૈધાનિક સ્વરૂપની ન હોઈ શકે અને જે પક્ષો વચ્ચેના પરસ્પર કરારના પરિણામે તેમાં સામેલ કરવામાં આવી છે. તેથી, પી. પી. એ. ને માત્ર એટલી હદ સુધી વૈધાનિક ગણી શકાય કે તેમાં ટેરિફના નિર્ધારણ અને કલમ ૪૩/એ (૨) ની અન્ય વૈધાનિક જરૂરિયાતો સંબંધિત જોગવાઈઓ હોય) ના કેસમાં, આ અદાલતનો ચુકાદો એ એવી દરખાસ્ત માટે સત્તા છે કે કલમ ૪૩–એ હેઠળ વીજળીના ઉત્પાદન અને વેચાણ માટે પક્ષો યોગ્ય લાગે તેવી શરતો પર સંમત થઈ શકે છે, સિવાય કે ટેરિફ કલમ ૪૩–એ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ અનુસાર હોવો જોઈએ. બિનાની ઝિંક લિમિટેડ વિ.

કેરળ રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડમાં *(ફૂટનોટ – (૭) (૨૦૦૯) ૧૧ એસસીસી ૨૪૪ ૬૧૨)*; ટાટા પાવર કંપની લિમિટેડ વિ.અદાણી ઇલેક્ટ્રિસિટી મુંબઈ લિમિટેડ અને અન્ય *(ફૂટનોટ – (૮) ૨૦૧૯ (૭) સ્કેલ ૨૯૭)* ના નિર્ણયમાં તેમણે પણ આવો જ અભિગમ અપનાવ્યો છે.

૨૪. તા.૨૪/૦૩/૧૯૯૪ ના પીપીએની કલમ ૬.૫ કાયદામાં ફેરફારને લગતી પરિસ્થિતિ સાથે સંકળાયેલ છે. તેમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કેન્દ્ર સરકારના તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ના જાહેરનામામાં કોઈપણ સુધારાને ટેરિફની ગણતરી માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે *(ફૂટનોટ – (૯) આ શરત નીચે મુજબ છેઃ*

"૬.૫ કાયદામાં ફેરફારઃજો કોઈ સરકારી સત્તામંડળ અથવા તેના કોઈપણ રાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક અથવા મ્યુનિસિપલ સત્તામંડળના કોઈ કાયદા અથવા નિયમો તેની તારીખ પછી અમલમાં આવતા હોય અને તેમાં સુધારો કરવામાં આવે, તેમાં ફેરફાર કરવામાં આવે અથવા રદ કરવામાં આવે તે તારીખે અમલમાં હોય, તો પ્રોજેક્ટમાં જી. ટી. ઈ. સી. નું હિત અને/અથવા પ્રોજેક્ટમાં તેના રોકાણ પર જી. ટી. ઈ. સી. ના કરવેરાના અંદાજિત આર્થિક વળતર (અથવા અન્ય લાદવામાં) માં ભૌતિક રીતે ઘટાડો કરવામાં આવે અથવા અન્યથા પ્રતિકૂળ અસર થાય (જેમાં મર્યાદા વિના, રૂપિયાને વિદેશી ચલણમાં રૂપાંતરિત કરવાની અથવા ભંડોળ મોકલવાની ક્ષમતા પરના કોઈપણ પ્રતિબંધનો સમાવેશ થાય છે) તો અહીંના પક્ષો આ કરારમાં સુધારા પર સંમત થશે અને આ અસરથી સંમત થવાનો પ્રયાસ કરશે કે જી.ટી.ઈ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલ રોકાણ પરની તમામ વધેલી કિંમત અથવા ખોવાયેલ વળતર કે જે કાયદામાં આવા કોઈપણ ફેરફારનું પાલન કરવાથી અથવા તેને આધીન થવાથી પરિણમશે તે

જી.ટી.ઈ.સી. ટેરિફ હેઠળ જી.ઈ.બી. ને પસાર કરવામાં આવશે.ભારત સરકારની અધિસૂચના નં.એસ.ઓ.૨૫૧ (ઈ) તારીખ ૩૦/૦૩/૧૯૯૨ માં કોઈપણ સુધારાને ટેરિફની ગણતરી માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે). તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ની સૂચનાનો સંબંધિત ભાગ જે ઉત્પાદન કરતી કંપની દ્વારા વસૂલ કરી શકાય તેવા ચાર્જ સાથે વ્યવહાર કરે છે તે કલમ ૧.૬ હતી *(૧૦. જાહેરનામામાં જણાવેલી શરત નીચે મુજબ છે:*

"૧.૬ સંપૂર્ણ નિયત ચાર્જ ૫૫૦૦–૬૦૦૦ કલાક/કેડબલ્યુ/વર્ષના ઉત્પાદન સ્તર પર વસૂલવામાં આવશેઃ ૫૫૦૦ કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ/વર્ષના સ્તરથી નીચેના નિશ્ચિત શુલ્કની ચુકવણી આનુપાતિક ધોરણે કરવામાં આવશે. ૬૦૦૦ કલાક/ કેડબલ્યુ/વર્ષઃ થી વધુના ઉત્પાદન સ્તર માટે કોઈ નિશ્ચિત શુલ્કની ચુકવણી કરવામાં આવશે નહીં. જોકે ૬૦૦૦ કલાક / કેડબલ્યુ/વર્ષઃ થી વધુ ઉત્પાદન, એ ઉત્પાદન કરતી કંપનીઓ અને બોર્ડ વચ્ચે વાટાઘાટના દર પર રહેશે, જેમાં નિશ્ચિત ખર્ચ તત્વનો સમાવેશ થતો નથી. ઉત્પાદનના સ્તરની ગણતરી કરતી વખતે, પ્રાદેશિક વિદ્યુત બોર્ડના આદેશ મુજબ ઉત્પાદનમાં ઘટાડાની હદને પ્રાપ્ત ઉત્પાદન તરીકે ગણવામાં આવશે. નિયત ખર્ચની ચૂકવણી માસિક ધોરણે સંબંધિત બોર્ડ દ્વારા ખેંચવામાં આવતી વીજળીના પ્રમાણમાં કરવામાં આવશે. વાસ્તવિક વેચાણ અને ડીમ્ડ વેચાણના આધારે જરૂરી ગોઠવણ દરેક વર્ષના અંતે કરવામાં આવશે.") તે શરતમાં તારીખ ૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં નોંધ (૨) દ્વારા સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કેઃ

"નોંધઃ૨–નેપ્થા આધારિત થર્મલ પ્લાન્ટ્સ માટે, પ્રાદેશિક વીજળી બોર્ડ દ્વારા આદેશ મુજબ, ૬૦૦૦ કિલોવોટ/કિલોવોટ/વર્ષના પ્લાન્ટ લોડ ફેક્ટરથી વધુ, પ્રોત્સાહન હેતુ માટે પ્રાપ્ત ઉત્પાદન તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૨૫. તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે પીપીએ કે જેમાં પક્ષોએ ખાસ કરીને તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ની સૂચનાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રથમ કેડબલ્યુએચ/કેડબલ્યુ માટે, ૬૮.૫% ફિક્સ્ડ ચાર્જ અને વેરિયેબલ ચાર્જના પ્લાન્ટ લોડ ફેક્ટરનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. સંબંધિત એકમ–સી. એલ. પી. દ્વારા આની ઉપર પ્રાપ્ત થયેલ ઉત્પાદન માટે, ચૂકવવાપાત્ર નિશ્ચિત અને ચલ શુલ્કની ઉપર દરેક ૧% વૃદ્ધિ માટે @૫.૭૫% પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંમત થયા હતા. નોંધપાત્ર રીતે, નિશ્ચિત અને ચલ ચાર્જ તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ (જેને પાછળથી તા.૧૭/૦૧/૧૯૯૪ પર પણ સુધારવામાં આવ્યો હતો) ની વૈધાનિક સૂચના સાથે સુસંગત છે. પી. પી. એ. ને જ અનુસૂચિ VII ની કલમ ૭.૧ ના વાંચનથી આ સ્પષ્ટ થાય છે. તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ નું સુધારેલ જાહેરનામું વૈધાનિક હતું તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે તે પક્ષો માટે બંધનકર્તા હતું. તેથી, અગાઉની સૂચના કે જેણે પક્ષકારોને ચૂકવવાપાત્ર પ્રોત્સાહન સહિત વિવિધ પાસાઓ પર વાટાઘાટો કરવા માટે મુક્ત રાખ્યું હતું, તેમાં નોંધ ૨ દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો, જે ટેરિફની કલમ ૧.૬ માં ઉમેરવામાં આવ્યો હતો. સુધારા દ્વારા આ વૈધાનિક સમાવેશની અસર એ હતી કે પ્રોત્સાહન હવે ચૂકવવાપાત્ર રહ્યું નથી. સીએલપી દ્વારા દલીલો, કોર્ટના અભિપ્રાયમાં, કે પક્ષો માત્ર કરારની શરતો દ્વારા બંધાયેલા હતા અને સુધારાની સૂચના સંભવિત હોવાથી, ટેરિફની શરતો, ખાસ કરીને ચૂકવવાપાત્ર

પ્રોત્સાહનમાં ફેરફાર કરી શક્યા ન હોત, તે અસંગત છે અને તેમાં કોઈ બળ નથી. તેથી, આ પાસા પરના સહવર્તી તારણો બરાબર છે અને તેમાં દખલગીરીની જરૂર નથી. તેવી જ રીતે, કાયદાની જોગવાઈમાં ફેરફાર (પી. પી. એ. ની કલમ ૬.૫) દ્વારા એ સ્પષ્ટપણે વિચાર્યું હતું કે પ્રવર્તમાન ટેરિફ સૂચના (તારીખ ૩૦/૦૩/૧૯૯૨) માં કોઈપણ સુધારો પક્ષોને બંધનકર્તા રહેશે. નોંધ (૨) એ એક સુધારો હતો, જે પ્રોત્સાહનના મુદ્દા સાથે સંકળાયેલો હતો, તેથી હવે એવું ન કહી શકાય કે તે લાગુ પડતો ન હતો. તેથી, નીચલા અધિકારીઓના તારણો સાચા છે; કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૨૬. આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે શું જીઈઆરસી અને એપીટીઈએલ દ્વારા ગુજરાત ઉર્જાની અરજી પહેલાના ૩ વર્ષના સમયગાળા માટે ગણતરીપાત્ર પ્રતિબંધિત રિફંડ આપવામાં ભૂલ કરી હતી. આ અદાલતના મતે, આ પાસા પર સંમત તારણો વાજબી છે. સી. પી. એલ. ની રજૂઆતમાં યોગ્યતા છે કે જ્યારે કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થયું ત્યારે સૌથી પહેલો મુદ્દો મે, ૧૯૯૬ માં હતો, જ્યારે ગુજરાત ઉર્જાએ તા.૦૬/૧૧/૧૯૯૫ ની સૂચના હોવા છતાં, પીપીએ ની દ્રષ્ટિએ પ્રોત્સાહન ચૂકવવાપાત્ર હોવાની તેની દલીલને નકારી કાઢી હતી. આ જણાવેલી સ્થિતિ હોવા છતાં, બેઠકો યોજવાનું ચાલુ રાખ્યું, અને વધુ એમ છે કે, પ્રોત્સાહનની રકમ સીએલપીને ચૂકવવામાં આવી હતી. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે, કોઈ પણ દસ્તાવેજોએ નિર્ણાયક રીતે જણાવ્યું ન હતું કે સી. એલ. પી. નો દાવો સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત ઉર્જાની રજૂઆતમાં અમને કોઈ યોગ્યતા દેખાતી નથી કે શ્રેણીબદ્ધ સંદેશાવ્યવહારને કારણે આ મુદ્દાને જીવંત રાખવામાં આવ્યો હતો. આ સંબંધમાં, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૮ લાગુ ન થવા અંગે

એપીટીઇએલના તારણો સાચા છે. સીએલપી તરફથી કોઈ સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો ન હતો, ઓછામાં ઓછો તે પ્રકારનો કે જેણે વધારાની ચૂકવણીની વસૂલાત માટે અરજીને પસંદ કરવા માટેનો સમય લંબાવ્યો હતો. આ અદાલત દ્વારા સતત એવો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો છે કે વારંવારના પત્રો, અથવા સંદેશાવ્યવહારનું આદાનપ્રદાન, કાયદા દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ મર્યાદાના સમયગાળાને લંબાવતું નથી (ફૂટનોટ – (૧૧) એસ.એસ. રાઠોડ વિ. મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય ૧૯૮૯ (૪) એસસીસી ૫૮૨; ભારત સંઘ વિરુદ્ધ હર દયાલ ૨૦૧૦ (૧) એસસીસી ૩૯૪; શ્લમબર્ગર એશિયા સર્વિસીસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઓઇલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કોર્પોરેશન લિમિટેડ ૨૦૧૩ (૭) એસસીસી ૫૬૨).

૨૭. ત્રીજો અને છેલ્લો ઇશ્યૂ ડીમ્ડ ઇક્વિટી પર વ્યાજની ચુકવણીના સંદર્ભમાં છે. ટેરિફના ઘટક તરીકે લોન પરના વ્યાજ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલ તા.૩૦/૦૩/૧૯૯૨ ની સૂચનાની કલમ ૧.૫; તેમાં નિયત કરવામાં આવ્યું હતું કે વ્યાજ (બાકી લોન પર) ઓથોરિટી (સીઈએ) દ્વારા મંજૂર કરાયેલા નાણાકીય પેકેજ અનુસાર ગણવામાં આવશે. તા.૦૩/૦૨/૧૯૯૪ (અનુસૂચિ VII) ની કલમ ૭.૫.૧૦ ના પીપીએ એ લોન મૂડી પરના વ્યાજને "જીટીઈસી દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી બાકી લોન પર વાર્ષિક ધોરણે બેંકને ચૂકવવામાં આવતા બેંક ચાર્જ અને તમામ સંકળાયેલ નાણાકીય ખર્ચ સાથે વ્યાજની તમામ ચૂકવણીનો સરવાળો" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કર્યો છે. આખરે, ૨૦૦૪ ના ટેરિફ નિયમો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા; તેમાં ટેરિફ નક્કી કરવા માટે ૭૦:૩૦ ના ઋણ ગુણોત્તરની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.તેમાં એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે

"જ્યાં કાર્યરત ઇક્વિટી ૩૦% કરતાં વધુ હોય, ત્યાં ટેરિફ નક્કી કરવા માટે ઇક્વિટીની રકમ ૩૦% સુધી મર્યાદિત રહેશે અને બાકીની રકમને પ્રમાણભૂત લોન તરીકે ગણવામાં આવશે"

૨૮. આ કિસ્સામાં ડેટ–ઇક્વિટી રેશિયોમાં ખલેલ પહોંચાડવામાં આવી હતી; તે મુજબ ₹ ૫૩.૯ કરોડને "ડીમ્ડ" અથવા નોર્મેટિવ લોન તરીકે ગણવામાં આવી હતી, જેના માટે પક્ષોએ ટેરિફ સૂચના અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ દર પર સંમત થવું પડ્યું હતું. આ વિકાસને ધ્યાનમાં રાખીને પૂરક સમજૂતી કરવામાં આવી હતી. તેના દ્વારા હાલના પી. પી. એ. માં નીચેની અસરથી સુધારો કર્યો *(૧૨. f.n.1 ibid)*;
"બંને પક્ષો રૂ. ૫૩.૯૦ કરોડ "પોતાની મૂડી" તરીકે મૂડી ખર્ચ અને "પોતાની મૂડીની કિંમત" ના રૂપમાં ખર્ચની ચુકવણીના ભથ્થાને પહોંચી વળવા માટે રાખવામાં આવ્યા છે, જે તા.૦૧/૦૭/૨૦૦૩ થી અને તા.૩૧/૧૨/૨૦૦૯ સુધી દર વર્ષે ૧૪% ના દરે લાગુ થાય છે. ઉપરોક્ત રકમ પર ઉપરોક્ત તારીખ પછી કોઈ પણ પ્રકારની ચુકવણી થશે નહીં.

૨૯. આમ તે સ્પષ્ટ છે કે પક્ષકારોને તે સમયગાળા વિશે કોઈ શંકા નહોતી કે જેના માટે આવી ડીમ્ડ લોન પર નિર્દિષ્ટ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર હતું. વ્યાજનો દર નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો; તેવી જ રીતે, ચુકવણીની જવાબદારીઓ કઈ તારીખથી ઊભી થવાની હતી તે પણ જાણવામાં આવી હતી. ઉપરાંત, આવી ડીમ્ડ લોનની ચૂકવણી પરનું વ્યાજ કઈ તારીખ સુધી ચૂકવવાનું હતું તે પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું અને નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. આ સંજોગોમાં, સી. એલ. પી. નો દાવો કે અગાઉના સમયગાળા

માટે વ્યાજની ચુકવણી બાકી હતી અને ગુજરાત ઉર્જાની જવાબદારી હતી, તે અસંગત છે. તાજેતરના ચુકાદામાં *(ફૂટનોટ – (૧૩) ઉત્તર હરિયાણા બિજલી વિતરણ નિગમ લિ. અમે બીજા વિ.અદાણી પાવર લિમિટેડ અને અન્ય. ૨૦૧૯ (૫) એસસીસી ૩૨૫)* આવો જ એક મુદ્દો ઊભો થયો હતો. અદાલતે નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિ. મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વીજળી બોર્ડ *૧૪. (૨૦૧૧) ૧૫ એસસીસી ૫૮૦)* ના નિર્ણયમાંથી ટાંક્યું હતું કે જ્યાં અગાઉના અન્ય નિર્ણયને આ મુદ્દા પર મંજૂરી સાથે ટાંકવામાં આવ્યો હતો કે કરારમાં કોઈ વસ્તુ માટે સ્પષ્ટ જોગવાઈનો અર્થ એ હતો કે અન્ય સમાન બાબતોને બાકાત રાખવામાં આવી હતી *(ફૂટનોટ – (૧૫) ઉત્તર હરિયાણામાં આ અદાલતના અવલોકનોના સંબંધિત ભાગો (f.n.13 ibid) નીચે મુજબ છે.:*

"૨૫.આ સંબંધમાં, એ નોંધવું અગત્યનું છે કે સાઉથ ઈસ્ટર્ન કોલફિલ્ડ્સ (૨૦૦૩) ૮ એસ. સી. સી. ૬૪૮૭ માં દાવો આવશ્યકપણે માલના વેચાણ અધિનિયમ, ૧૯૩૦ ની કલમ ૬૧ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યો હતો અને નુકસાનના રૂપમાં વ્યાજ આ વૈધાનિક જોગવાઈ મુજબ જ ચૂકવવાપાત્ર હતું.જવાબદારીને સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી અને જવાબદારી મુજબ રકમની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળતાને કારણે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર બન્યું હતું.આ ઉપરાંત, વ્યાજ આપવાના મુદ્દે પક્ષકારો વચ્ચેની સમજૂતીમાં તેનાથી વિપરીત કંઈ નહોતું.વર્તમાન બાબતમાં, અમારી પાસે ૧૯૯૯ ના નિયમનના નિયમન ૭૯ (૨) ની બીજી જોગવાઈ છે, જેમાં ઉત્પાદન કરતી કંપનીને આયોગ દ્વારા જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તે સમયગાળા માટે હાલની ટેરિફ વસૂલવાનું ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે, અને સૂચનાઓએ અંતિમ ટેરિફ નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી તા.૩૧/૦૩/૨૦૦૧ સુધીની હાલની ટેરિફ ચાલુ રાખવાની

મંજૂરી આપી છે.તેમાં વ્યાજ ચૂકવવાની કોઈ જોગવાઈ નહોતી.૨૦૦૪ ના નિયમો હેઠળ જાહેરનામા દ્વારા વ્યાજ આપવામાં આવ્યું તે હકીકત પણ વર્તમાન બાબતમાં વિપરીત પરિસ્થિતિનો સંકેત આપે છે. તે વ્યાજ અગાઉ ચૂકવવાપાત્ર નહોતું).

૩૦. કંઈક અંશે સમાન સમસ્યા, એ છે કે નોર્મેટિવ ડીમ્ડ લોન પરનું વ્યાજ (એટલે કે ડીમ્ડ લોન), બદલાયેલા ડેટ–ઇક્વિટી રેશિયોના સંદર્ભમાં, ટેરિફ પ્રથાઓ હેઠળ આ અદાલતના નિર્ણયમાં વિચારણા કરવામાં આવી હતી *(ફૂટનોટ – (૧૬) દામોદર વેલી કોર્પોરેશન વિ. સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન અને અન્ય. ૨૦૧૮ (૧૫) સ્કેલ ૪૫૧.)*, જ્યાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કેઃ

"૨૦. તા.૨૩/૧૧/૨૦૦૭ ના એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના આદેશમાં આ બાબત 'ડેટ ઇક્વિટી રેશિયો' શીર્ષક હેઠળ ધ્યાને લેવામાં આવી હતી. ટ્રિબ્યુનલે ડીવીસીના તમામ જૂના પ્રોજેક્ટ્સના સંદર્ભમાં અપીલકર્તાનો કેસ સ્વીકાર્યોઃ અને ૫૦:૫૦ ના પ્રમાણભૂત ડેટ ઇક્વિટીના સોંપવામાં આવેલ હતા, જે ૧૯૯૨ પહેલા કાર્યરત કરવામાં આવ્યા હતા. મેજિના જેવા તાજેતરના પ્રોજેક્ટના સંદર્ભમાં, તેને નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા મૂડી માળખા પર ૭૦:૩૦ ન ડેટ ઇક્વિટી રેશિયો સોંપવામાં આવ્યો હતોઃ નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા મૂડી માળખા પર આ તારણ અંતિમ બની ગયું છે. અપીલકર્તા વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ઇક્વિટી મૂડીનો પ્રાથમિક સ્રોત છે. ત્યારબાદ, ફકરા એ–૧૦ માં, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા જાણવા મળ્યું હતું કે માલિકો વ્યવસાય સંબંધિત જોખમ લે છે અને મૂડી રોકાણ પર વ્યાજ મેળવવા માટે હકદાર છે, પરંતુ વળતર કાયદા દ્વારા ફરજિયાત વીજળીના પુરવઠા માટે ટેરિફ નક્કી કરવાની યોજના દ્વારા સંચાલિત થાય છે. એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ આગળ જણાવે છે કે આ યોજના ઇક્વિટી (આરઓઈ) પર સુનિશ્ચિત વળતરની જોગવાઈ કરે છે જે વીજળી પુરવઠાના હેતુ માટે કાર્યરત ઇક્વિટી

પર ૧૪% ના દરે છે. આ યોજના વીજળીના પુરવઠા સિવાયના પ્રોજેક્ટ્સ પર કરવામાં આવેલા રોકાણ પર વળતરને વીજળીના પુરવઠામાંથી વસૂલવાની મંજૂરી આપતી નથી. ટ્રિબ્યુનલે આગળ કહ્યું કે ડીવીસી કાયદો મૂડીને ઉધાર તરીકે માન્યતા આપતો નથી અને સહભાગી સરકારોને આવી મૂડીની ચુકવણી વિશે કોઈ સંદર્ભ નથી. અપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ એવું માને છે કે સહભાગી સરકારો દ્વારા ઉભેરવામાં આવેલી મૂડી ઇક્વિટી મૂડીની પ્રકૃતિમાં છે અને ટેરિફના નિર્ધારણ માટે, તે ઇક્વિટી પર વળતર માટે પાત્ર હશે પરંતુ અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ ત્યાં સમાપ્ત થતું નથી. તે સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરે છે કે ઇક્વિટી પર વળતર ૨૦૦૪ ના ટેરિફ રેગ્યુલેશન દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે. તે પછી જ અપીલ ટ્રિબ્યુનલે પેરા ૧૫ માં એવું માન્યું હતું કે ડીવીસી અધિનિયમ મૂડી પર વ્યાજની જોગવાઈ કરે છે જે સહભાગી સરકારો દ્વારા ફાળો આપવામાં આવે છે. સરકારો ઊપર ઉપાર્જિત વ્યાજને દેખીતી રીતે અપીલકર્તા દ્વારા જાળવી રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે. જોકે, સહભાગી સરકારોની મૌન સંમતિ સાથે તેને મૂડીમાં પુનઃ ઊપયોગમાં લેવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ, એવું કહેવામાં આવે છે કે ડીવીસી અધિનિયમની કલમ ૩૮ ની જોગવાઈઓ અનુસાર ડીવીસીને આ પ્રદાન કરવું પડશે. તે પછી ફકરો એ–૧૬ છે જેનો અમે પહેલેથી જ નિષ્કર્ષ કાઢેલ છે, ટ્રિબ્યુનલ અવલોકન કરવા માટે આગળ વધ્યા કે ડીવીસી અધિનિયમ હેઠળ જો સહભાગી સરકારો દ્વારા યોગદાન આપવામાં આવેલી મૂડીમાં કોઈ ખાધ હોય, તો તે સહભાગી સરકારો વતી લોન લઈને પૂરી કરવાની છે. આ દેવું વ્યાજને આકર્ષિત કરશે. ચૂકવવાપાત્ર ચુકવણીનો સરેરાશ વ્યાજ દર ૫૦:૫૦ પ્રમાણભૂત ઋણ મૂડી પર લાગુ થવાનો છે. આનો અર્થ એ છે કે અનામત સહિત કુલ ઇક્વિટીમાંથી, ૫૦:૫૦ ના પ્રમાણભૂત ઋણ ગુણોત્તરને ધ્યાનમાં રાખીને ઇક્વિટી નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા ઇક્વિટી પરના વળતર માટે પાત્ર

હશે અને ૧૪% ના ઇક્વિટી કમાણી ગુણોત્તર ઉપર ઇક્વિટીની વધારાની રકમ, જો કોઈ હોય તો, તેને વ્યાજ ધરાવતા દેવું તરીકે ગણવામાં આવશે. જે ઉદાહરણ આપવામાં આવ્યું છે તેમાં બતાવવામાં આવ્યું છે કે જો ડેટ ઇક્વિટી રેશિયો ૪૦:૬૦ હોય તો:૧૪% પર ઇક્વિટી પર વળતર ૫૦% ઇક્વિટી પર ઉપલબ્ધ હશે જ્યારે વ્યાજ ૧૦% ઇક્વિટીના ભાગ અને ૪૦% લોન પર ઉપલબ્ધ હશે જે ચુકવણી દ્વારા ઘટાડવામાં આવી હતી.

૨૧. રિમાન્ડના આધારે પંચે અપીલ ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશ મુજબ ડેટ ઇક્વિટી રેશિયો નક્કી કર્યો છે. તેણે ઇક્વિટી ભાગ પર ૧૪% ના દરે ઇક્વિટી પર વળતર પૂરું પાડ્યું છે, એટલે કે ૫૦% દેવાના ભાગના સંદર્ભમાં, અવમૂલ્યન બાદ વ્યાજની ગણતરી કરવામાં આવી છે તેમાં કોઈ શંકા નથી, જેની કાયદેસરતા અન્ય વિવાદનો વિષય છે જે માટે આપણે અલગથી જોઈશું. અમારા માટે એ તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે અપીલકર્તાને ડેટ ઇક્વિટી રેશિયોના આધારે મૂડીના સંદર્ભમાં ટેરિફ રેગ્યુલેશનની દ્રષ્ટિએ ઇક્વિટી પર વળતર પહેલેથી જ આપવામાં આવ્યું છે, જે અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એવા ગુણોત્તર પર નક્કી કરવામાં આવ્યું છે જે પક્ષો વચ્ચે અંતિમ બની ગયું છે.

૨૨. જો કે તારીખ ૨૩/૧૧/૨૦૦૭ ના આદેશના પેરા એ–૯ નું અવલોકન દર્શાવે છે કે ઇક્વિટી મૂડીનો મુખ્ય સ્રોત હોવાનું જણાયું છે, તેમ છતાં ફકરા એ–૧૦, એ–૧૬ અને વધુ અગત્યનું ઈ–૧૩ નું અવલોકન દર્શાવે છે કે ડીવીસી અધિનિયમની કલમ ૩૮ હેઠળ મૂડીને ઓપરેટિંગ એસેટ્સના મૂલ્ય તરીકે સમજવામાં આવી છે જ્યારે તેનો પ્રથમ વખત વ્યાપારી ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. મૂડીને માત્ર ઇક્વિટી તરીકે જ

નહીં પણ તેને લોન અને ઇક્વિટી બંને તરીકે પણ સમજવામાં આવે છે. જૂના પ્રોજેક્ટના સંદર્ભમાં લોન અને ઇક્વિટી વચ્ચેનો ગુણોત્તર પણ ૫૦:૫૦ નક્કી કરવામાં આવ્યો છે અને નવા પ્રોજેક્ટ હેઠળ તે ૭૦:૩૦ પર છે. એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના તારીખ ૨૩/૧૧/૨૦૦૭ ના આદેશના ફકરા ઈ–૧૩ પરથી વધુ સ્પષ્ટ છે કે અપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે વિચાર્યું હતું કે ઇક્વિટી ઘટક સ્થિર રહેશે અને તે ટેરિફ રેગ્યુલેશનમાં પૂરા પાડવામાં આવેલ વળતરનો દર મેળવશે. જ્યાં સુધી લોન ઘટકની વાત છે, તે ચૂકવણીને કારણે ઘટશે. તેથી, નિયમો હેઠળ વિચારવામાં આવેલી વસૂલાત બે સ્વરૂપોમાં હોવાનું જણાયું હતું, એટલે કે, ઇક્વિટી ભાગના સંદર્ભમાં ઇક્વિટી પર વળતર તરીકે અને લોન ઘટક પર વ્યાજ તરીકે.

૩૧. વર્તમાન કિસ્સામાં, પક્ષો વચ્ચે સ્પષ્ટ સમજૂતી હતી કે ₹૫૩.૯૦ કરોડની રકમ પરનું વ્યાજ નિર્દિષ્ટ સમયગાળા તા.૦૧/૦૭/૨૦૦૩ તો ૩૧/૧૨/૨૦૦૯ માટે ચૂકવવાપાત્ર હતું. તેથી, તા.૦૧/૦૭/૨૦૦૩ પહેલાંના કોઈપણ સમયગાળા માટે કોઈપણ રકમ ચૂકવવાપાત્ર હોવાનો સીએલપીનો દાવો માન્ય ન હતો. જો સી. એલ. પી. ઈચ્છતી હોત, તો વાટાઘાટો દરમિયાન તેના માટે દાવો કરવા અને તેને કરારની મુદત તરીકે સામેલ કરવામાં કંઈપણ તેને અટકાવતું નહોતું. એકવાર ચોક્કસ રકમ (₹૫૩.૯૦ કરોડ) માટે પતાવટ કર્યા પછી, જે માત્ર કાલ્પનિક રીતે લોન હતી–અને જેમ કે ગણવામાં આવે છે, ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ નક્કી કરવાના હેતુથી, ઇક્વિટીને ધ્યાનમાં રાખીને, ટેરિફ નિયમોથી વધુ, અગાઉના સમયગાળા માટે વ્યાજ જેવી કોઈ પણ વસ્તુની ગેરહાજરી, દાવાને બાકાત રાખે છે. પરંતુ તે ખરેખર ઇક્વિટી ઘટકનો એક ભાગ હતો. તેથી, વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર નહોતું, પરંતુ ટેરિફ સૂચના અથવા કરારની દ્રષ્ટિએ ચૂકવણી કરી શકાય છે. અન્ય કોઈ કાનૂની અથવા ન્યાયી વિચારણાઓ પર

કોઈ દાવો કરી શકાયો ન હોત. તેથી નીચલા સત્તાવાળાઓના તારણો સાચા અને વાજબી છે.

૩૨. ઉપરોક્ત વિશ્લેષણ અને તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, બંને અપીલ નિષ્ફળ થવી જોઈએ. તે મુજબ ખર્ચ પર આદેશ આપ્યા વિના તેમને બરતરફ કરવામાં આવે છે.

..... ન્યાયમૂર્તિ.

[અરુણ મિશ્રા]

..... ન્યાયમૂર્તિ.

[વાઈન સરણ]

..... ન્યાયમૂર્તિ.

[એસ. રવિન્દ્ર ભટ]

નવી દિલ્હી

૦૬ મે, ૨૦૨૦

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

DISCLAIMER: The translated judgements in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.